

EURÓPA LEGNAGYOBB HAGYOMÁNYŐRZŐ RENDEZVÉNYE: A KURULTAJ

Interjú Bíró András Zsolttal,
a Kurultaj főszerzőjével

HEGEDŰS ANITA

89

– Honnan ered a kifejezés és mit jelent: Kurultaj?

– A Kurultaj szó, illetve ennek változatai (kurultaj, hurultaj) az altaji nyelvcsalád nyelveiben, de főként a különböző közép-ázsiai török nyelvekben (kazak, üzbég, kirgiz) a mai napig törzsi gyűlést jelent. A korabeli bizánci és arab források is megemlítik, hogy a lovas nomád magyarok is tartottak törzsi gyűléseket. Ilyen gyűlésen döntöttek sok fontos kérdésben, illetve ilyen alkalmakkor találkoztak a különböző törzsek vezetői. A több törzset is érintő nagyobb hadi vállalkozásokról vagy a törzsszövetség vezetőinek kijelöléséről is ilyen alkalmakkor hozhattak döntéseket. Tehát a törzsi gyűlés az ősi magyar kultúrának is a szerves része volt.

– Mikor tartották az első ilyen rendezvényt?

– Az első modern kori, magyar részvétellel megtartott Kurultajt 2007-ben rendezték a Közép-Kazakisztánban fekvő Torgáj-vidéken, Saga településen. Ezen az ünnepségen a kazakisztáni magyar törzs is megemlékezett őseiről, és megünnepelte a napjainkig meglévő törzsi létét és feltételezett rokonságát a magyar néppel. A gyűlés végén a vezetők megállapodtak, hogy a következő évben Magyarországon tartanak Kurultajt. Ennek a közös döntésnek a nyomán a magyarországi hagyományőrzők egy

csoportja elkezdte megszervezni az első, minden magyart összehívó hagyományőrző rendezvényt és a modern kori magyar törzsi gyűlést, a Kurultajt. Ez 2008 augusztusában a Bács-Kiskun megyei Bösztörpusztán valósult meg. A rendezvényen részt vett egy 40 tagú kazakisztáni küldöttség is, benne jórészt a magyar törzs küldötteivel. Ekkor fogadták meg a szervezők, hogy mostantól kezdve két évente Kurultajt – Törzsi Gyűlést tartanak.

– Milyen gyakran kerül megrendezésre a Kurultaj?

– A rendezvény, hűen az első magyarországi Kurultajon tett fogadalomhoz, minden második évben kerül megrendezésre. Azonban a Kárpát-medencei magyar közösségekben rendkívül erős a vágy egy hagyományőrző ünnep keretében az összetartozás átélésére. Ezért egy újabb nagyszabású kezdeményezés indult útjára, 2011-től kezdődően az „Ősök Napja” elnevezésű ünnep kerül megrendezésre a Kurultajok közötti éveken, amelyen a Kárpát-medencei magyarság közösen emlékezik a honalapító őseire.

– Kik a szervezők?

– Főszerző a Magyar-Turán Alapítvány, amely 2009 év elején alakult meg Budapesten. Mára már az alapítvány Magyarország legnagyobb hagyományőrző és tudományos tagozattal is rendelkező szervezete lett. 2011-ben az alapítvány életre hívta a Magyar-Turán Szövetséget, amelynek munkájába egyre több hagyományőrző és civilszervezet kapcsolódott be az évek során. 2018-ban a VII. Magyar Törzsi Gyűlést már több mint 120 hagyományőrző tagozat és civilszervezet koordinálásával valósította meg a szövetség! A rendezvény fővédnöke 2010-től Lezsák Sándor képviselő úr, író, a Nemzeti Fórum elnöke, az Országgyűlés alelnöke.

– Miért Bugacon tartják a rendezvényt?

– A Kurultájnak olyan helyszínt kerestünk, ahol még a mai korban is át tudjuk élni a hatalmas füves puszták különleges hangulatát, ahol a látóhatárt a természetes környezet adja. Nem látszanak ipari létesítmények, nagy utak, nem zavarja a látéképet távvezeték, és messze van a mai rohanó élet zajától, de ugyanakkor jól megközelíthető több irányból is, hiszen sok-sok ezer személyautó és nagyszámú busz, lakókocsi tömeges érkezését és parkolását kell megoldani. Bugac az ország szívében helyezkedik el, így szinte egyenlő távolságra van a Kárpát-medence különböző régióitól. A ligeterdőkkel szegélyezett pusztai legelők ideális helyszínt biztosítanak, amelyhez a Kiskunsági Nemzeti Park közvetlen szomszédsága kínál csodálatos egyedi környezetet. Bugac homokos talaja pedig gyorsan elszívja még a hatalmas nyári zivatarok hirtelen lezúduló csapadékát is, ezáltal nem válik sártengerré a terület, ami lehetetlenné tenné egy lovas rendezvény színvonalas megtartását. További fontos adottság hogy Bugacon nagy múltja van a lovassportoknak, és a környékben számtalan lovas hagyományőrző csapat tevékenykedik. A környék lakói és a bugaci önkormányzat pedig a kezdetektől nagy lelkesedéssel támogatta a rendezvényt.

– Kiknek szól ez a rendezvény? Kik a résztvevői?

– A rendezvény a magyarok és a türk, valamint hun tudatú népek legnagyobb közös hagyományőrző ünnepe, amire minden érdeklődőt szívesen várunk az ország, illetve a világ bármely részéről. A Kurultáj mindenkinek szól, akit érdekel a magyarság múltja, a nomád népek kultúrája, őseink harcmódora és hadi viselete, a lovas hagyomá-

nyok, a régészet és az antropológia, a néprajz és a hagyományőrző sportok (lovassíjászat, köböre, övbirkózás stb.). A rendezvényt a Magyar-Turán Szövetség hagyományőrző csapatai, valamint annak partnerei valósítják meg (hozzávetőleg négyezer hagyományőrző és közreműködő). Nagy létszámú küldöttséggel, sok fellépővel, rangos (miniszteri szintű) delegációval érkezik Kazakisztán, Törökország, Azerbajdzsán, Üzbegisztán, Türkmenisztán, Kirgizisztán, Mongólia. Hagyományőrzőkkel, tudósokkal és művészekkel képviseltetik magukat az önálló államisággal jelenleg nem rendelkező, különböző türk és hun eredethagyományokat őrző nemzetek – ilyenek az ujugurok, gagauzok, baskírok, krími és volgai tatárok, karacsájok, balkárok, nogájok, kumikok, kabardok, dagesztáni avarok, kalmükök, karakalpakok, sórok, kumandínok, altájiak, hakkászok, tuvaiak, burjátok, jakutok. De hagyományőrzőkkel képviselteti magát Bulgária és Dél-Korea, valamint Japán is.

– Mi a célja a rendezvénynek?

– A Kárpát-medencei magyar hagyományőrzők összefogása, ami révén a magyar hagyományok legősibb részeit, valamint a nemzeti történelmünk legkorábbi sajátos elemeit tudjuk magas színvonalon megmutatni az érdeklődő közönségnek és egyben az egész nagyvilágnak. A hagyományőrző tevékenységek és sportok (íjászat, lovassíjászat, solymászat, agarászat, hagyományos birkózások és erőpróbák) legnagyobb szabású bemutatása tematikus kiállításokkal (antropológia, régészet, néprajz) kiegészítve. A sztyeppei lovas nomád civilizációk bemutatásának az egyik legnagyobb nemzetközi eseménye, amely révén a lovas nomád múlttal rendelkező nemzetek összetartozásának és rokonságának az ünnepe. Ezáltal itt a magyarsággal együtt ünnepelhetnek, és méltón emlékezhetnek nagy közös őseikre a hun és türk tudatú népek.

– Milyen programokkal várják a látogatókat?

– Az ünnep alkalmára felépül egy hatalmas, a honfoglalás korát idéző nomád szállás, jurttákkal, hadi sátrakkal, ahol hagyományőrzők mutatják be a 9–10. század visele-

teit és az akkori életmód bizonyos tevékenységeit. A jurta-tábor mellett felállításra kerül három óriásjurta, amelyekben tematikus (régészeti-antropológiai) kiállítások tekinthetők meg. A rendezvény alkalmával felépül egy hatalmas kézműves vásár is, ahol a magyar mesterek portékái mellett a keleti rokonnépek kézműves termékeiből is lehet vásárolni. A rendezvény három napja alatt több mint száz különálló programelem valósul meg. A legfőbb látványosságok a hatalmas nomád vonulás, a hagyományőrző seregszemle és a nagyszabású csatajelenet, lovas és gyalogos solymászat, lovas nomád harcmodort bemutató programok, lovas ügyességi viadalok, lovas és gyalogos íjászverseny, hagyományőrző vetélkedők, lovas gyorsasági verseny, közös „nyílzápor”, magyar és keleti népzenei programok. Mindezek mellett lesznek szakemberek által tartott tudományos-ismeretterjesztő előadások, a türk nemezetek kultúráját bemutató kiállítások, a Kárpát-medencei régiók kulturális örökségét bemutató kiállítások. A rendezvény pontos részleteiről a hivatalos honlapon lehet olvasni: www.kurultaj.hu.

– Miért lehet érdekes a rendezvény egy hagyományőrzéssel nem foglalkozó látogatónak?

– A nagyszabású bemutatók és sportversenyek mellett rendkívül változatos programok és részhelyszínek lesznek látogathatóak a rendezvény három napja alatt. Várjuk szeretettel azokat, akik szeretik a magyar vagy keleti népzenei, vagy azokat is, akik csak szeretnék egy nomád jurtafaluban sétálni, megcsodálni az érdekes viseleteket, használati tárgyakat, fegyvereket. Sokaknak érdekes lehet az ország legnagyobb kézműves vásárában szétnézni, esetleg vadászsolymokat, különleges lovakat, agarakat, bivalyokat, tevéket látni testközelből. Vannak gyermekfoglalkozások,

családi programok is. A hatalmas rendezvényterületen helyet kapnak a vendéglátó pavilonok is, amelyek mellett a nomád népek konyháit is ki lehet próbálni vagy lehet eredeti kumiszt inni. Este koncertek, éjszaka pedig táncház is lesz. Mindezek által a legkülönfélébb érdeklődésű emberek és minden korosztály megtalálhatja a neki tetsző programokat.

- Milyen „leg”-ek, rekordok, kötődnek a rendezvényhez?
- A Kurultaj-Magyar Törzsi Gyűlés jelenleg Európa

legnagyobb hagyományőrző rendezvénye, mind az aktív résztvevők, mind pedig a látogatók tekintetében. A 2018. évi Kurultájon több mint 4500 hagyományőrző vett részt, és a három nap alatt több mint 220 ezer látogató fordult meg itt. A Kárpát-medencei magyar hagyományőrzők legnagyobb seregszemléje (380 lovas, 1200 gyalogos) a világ legnagyobb „nomád vonulása” több mint kétszáz lovassal, szekerekkel, bivalyokkal, tevékkel, rackajuhokkal (több mint hatszáz résztvevővel). A világ legnagyobb hagyományőrző nomád tábora (több mint 140 jurtaival és hadi sátorral). A Kurultájon áll a világ legnagyobb jurtája, a hun nagyfejedelem tiszteletére „Atila Sátra”-nak nevezett óriásjurta. A nagy jurta 20 méter átmérőjű és csaknem 7 méter magas. Itt áll a Kárpát-medence legnagyobb, több mint 7 méter magas, faragott „Életfája”. A Kurultáj tiszteletére 2012-ben készült el a világ legnagyobb, egy bőrből (szürkemarha) készített sámándobja, amely közel 2 méter átmérőjű.

- Mikor és hol tartják a következő rendezvényt?
- A következő Kurultaj-Magyar Törzsi Gyűlés időpontja, 2020. augusztus 21–23. Helyszíne Bugac település külterülete (Bács-Kiskun megye). Részletes és folyamatosan frissülő információk a hivatalos honlapon olvashatóak: www.kurultaj.hu.

